EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 28.11.2001
COM(2001) 664 τελικό

2001/0270 (CNS)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι ευρωπαϊκές κοινωνίες είναι πολυπολιτισμικές και πολυεθνικές και οι διαφορές τους είναι θετικές και εμπλουτιστικές. Δυστυχώς, οι ρατσιστικές και ξενόφοβες συμπεριφορές συνεχίζο νται σε ολόκληρο τον κόσμο. Τα γεγονότα που παρατηρούνται σε διάφορες περιοχές της Ευ ρώπης αποδεικνύουν την εμμονή ρατσιστικών και ξενόφοβων συμπεριφορών.

Ο ρατσισμός και η ξενοφοβία συνιστούν άμεση παραβίαση των αρχών της ελευθερίας, της δ ημοκρατίας, της τήρησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών καθ ώς και του κράτους δικαίου, αρχές στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι οποίες ε ίναι κοινές στα κράτη μέλη, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 της συνθήκης ΣΕΕ. Η Ένωση είν αι υποχρεωμένη να τηρεί τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως αυτά κατοχυρώνονται από την Ευρ ωπαϊκή Σύμβαση Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθερι ών και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γε νικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

Η πιο πρόσφατη ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της απαγόρευσης διακρίσεων στ ην ΕΕ έγινε με τη διακήρυξη του Χάρτη των Θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Έν ωσης[1] στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας της 7ης Δεκεμβρίου 2000.

Η παρούσα πρόταση απόφασης πλαισίου έχει σαν στόχο να ενισχύσει τα μέτρα ποινικού δικα ίου για την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών πο υ αφορούν τα αδικήματα ρατσισμού και ξενοφοβίας καθώς και να διευκολύνει και να ενθαρρ ύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την καταστολή αυτών των αξιοποίνων πρά ξεων.

2. ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του 1999 του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των Φαινομένω ν Ρατσισμού και Ξενοφοβίας (EUMC),[2] οι διάφορες εκθέσεις για το ρατσισμό στην Ευρώπη που υποβλήθηκαν το 1999 από τα εθνικά μέσα ενημέρωσης, τις επίσημες αρχές ή τις ΜΚΟ α ποδεικνύουν ότι καμία χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι προστατευμένη έναντι αυτού του φαινομένου. Εντούτοις, πρέπει να τονιστεί ότι δεν υπάρχει κανένα ομοιόμορφο κριτήριο για τη συγκέντρωση δεδομένων που αφορούν φαινόμενα ρατσισμού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ά ρχισε να εξετάζει το συγκεκριμένο πρόβλημα. Το δίκτυο πληροφοριών του EUMC, το Raxen, έχει αναλάβει την υποχρέωση να προσδιορίσει αυτά τα κοινά κριτήρια και να υποβάλ ει σχετικές προτάσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI), η ομάδα εμπει ρογνωμόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση του ρατσισμού, δημοσίευ σε σειρά εθνικών εκθέσεων στο πλαίσιο ενός δεύτερου κύκλου επανεξέτασης των νομοθεσιώ ν, των πολιτικών και των πρακτικών για την καταπολέμηση του ρατσισμού. Οι εκθέσεις για τ ην Αυστρία, το Βέλγιο, τη Δανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασί λειο τονίζουν ότι παρά τις θετικές εξελίξεις υπάρχουν ακόμα βάσιμοι λόγοι ανησυχίας.

Τα πλέον τρέχοντα ρατσιστικά φαινόμενα δεν είναι οι πράξεις βίας που αναφέρονται από τα μαζικά μέσα ενημέρωσης. Οι επίσημες στατιστικές της Γερμανίας καταδεικνύουν ότι σε σύν ολο 10.037 ποινικών αδικημάτων λόγω ρατσισμού/ξενοφοβίας που καταχωρήθηκαν, το 66%

---

[1] ΕΕ C 364 της 18.12.2000, σ. 1.

[2] http://www.eumc.eu.int/publications/ar99/AR99-EN.pdf

αποτελούσε τμήμα της κατηγορίας της προπαγάνδας. Ο αριθμός των επιβαρυντικών περιστά σεων που συνδέονται με ρατσιστικές συμπεριφορές στη Ηνωμένο Βασίλειο, από τον Απρίλιο ως το Σεπτέμβριο 1999, ανήλθε συνολικά σε 10.982, εκ των οποίων το ήμισυ αφορούσε την παρενόχληση. Στη Σουηδία, ο αριθμός των αδικημάτων λόγω ρατσισμού/ξενοφοβίας που αν αφέρθηκαν ανήλθε συνολικά σε 2.363 το 1999. Μεταξύ αυτών των τελευταίων, οι απειλές, οι βιαιοπραγίες και η παρενόχληση αποτελούσαν τις πλέον συνήθεις μορφές.

Οι σοβαρές πράξεις ρατσιστικής βίας είναι ευρέως γνωστές στο κοινό επειδή, όπως και άλλα σοβαρά αδικήματα, έχουν αποτελέσει το κύριο θέμα των μαζικών μέσων ενημέρωσης. Το 1999, ανθρωποκτονίες ή απόπειρες ανθρωποκτονίας για ρατσιστικούς, εθνικούς, θρησκευτικ ούς ή πολιτιστικούς λόγους αναφέρθηκαν στα εθνικά μέσα ενημέρωσης της Αυστρίας, της Γ αλλίας, της Γερμανίας, της Ισπανίας, της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Κατά τη δι άρκεια του ίδιου έτους, ο αριθμός των ρατσιστικών αδικημάτων που καταχωρήθηκαν σε σχέ ση με νεοναζιστικές ομάδας αυξήθηκε στη Γερμανία και τη Σουηδία. Η Γερμανία σημείωση μείωση του συνολικού αριθμού ποινικών αδικημάτων, αλλά αύξηση των επιθέσεων με τη χρ ήση βίας. Ρατσιστική βία σε σχέση με νεοναζί και με "skinheads" σημειώθηκε επίσης στην Ισ πανία και την Πορτογαλία, όπου αυτές οι ομάδες αναγνωρίστηκαν ως υπεύθυνες για αυτή τη μορφή βίας. Μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι ρατσιστικές πράξεις, κυρίως οι επιθέ σεις με τη χρήση βίας (ανθρωποκτονίες, βιαιοπραγίες, επιθέσεις) ή υλικές ζημίες (πυρκαγιές, επιθέσεις με τη χρήση εκρηκτικών υλών) διαπράττονται πολύ συχνά από ομάδες νέων που έχ ουν ιδεολογία νεοναζί ή από "skinheads".

Ένα τέτοιο φαινόμενο είναι εύκολο να εξηγηθεί επειδή ο ρατσισμός αποτελεί συχνά εκδήλω ση του αισθήματος ένταξης σε μία ομάδα, το οποίο θεωρείται ότι ενισχύεται με την αρνητική και περιφρονητική συμπεριφορά έναντι άλλων ομάδων. Η αμοιβαία παρότρυνση και υποστή ριξη στο πλαίσιο της ομάδας ευνοούν τον ανταγωνισμό και προκαλούν αλυσιδωτές αντιδράσ εις. Οι γνώμες τις οποίες υπερασπίζονται οι δράστες υποστηρίζονται συχνά από ευρύτερες κ οινότητες στις οποίες αυτοί ανήκουν, γεγονός που οι δράστες θεωρούν ως παράγοντα νομιμο ποίησης των πράξεών τους. Αυτή η τάση είναι άκρως ανησυχητική και πρέπει να καταπολεμ ηθεί σθεναρά. Η αντίδραση σε τέτοιου είδους αδικήματα, ακόμα και όταν δεν διαπράττονται στο πλαίσιο διαρθρωμένης οργάνωσης, είναι βασική για την εφαρμογή αποτελεσματικής προ ληπτικής στρατηγικής κατά της ανάπτυξης αυτού του φαινομένου.

Όσον αφορά τα θύματα, οι εκθέσεις του 1999 αποδεικνύουν ότι, σε όλα τα κράτη μέλη, υπάρ χουν εθνικές/φυλετικές μειονότητες, μετανάστες και πρόσφυγες οι οποίοι είναι ευάλωτοι απέ ναντι στα φυλετικά εγκλήματα και διακρίσεις. Τα εγκλήματα που διαπράττονται από νεοναζι στικές οργανώσεις στρέφονται κυρίως κατά μεταναστών, προσώπων αλλοδαπής προέλευσης και της εβραϊκής κοινότητας. Σημειώθηκε επίσης αύξηση των επιθέσεων κατά ομοφυλοφίλω ν και πολιτικών προσωπικοτήτων της αντιπολίτευσης, δημοσιογράφων και αστυνομικών. Οι εκθέσεις κατέδειξαν επίσης ότι μόνο μειοψηφία των θυμάτων καταγγέλλει τα εγκλήματα στις αρχές. Τα θύματα σκέφτονται συχνά ότι η καταγγελία τους δεν θα αντιμετωπιστεί με σοβαρό τητα και φοβούνται αντίποινα εκ μέρους των δραστών.

3. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Έχουν θεσπιστεί ορισμένες νομικές πράξεις για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπ ου εν γένει και για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των διακρίσεων και του ρατσισμού ειδικό τερα. Μεταξύ αυτών των νομικών μέσων, η διεθνής σύμβαση για την κατάργηση κάθε μορφ ής φυλετικών διακρίσεων της 7ης Μαρτίου 1966, η οποία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της καταπολέμησης του ρατσισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, και η οποία αναφέρεται ρητά στην πρ οστασία έναντι της φυλετικής διάκρισης. Το άρθρο 4, στοιχείο α) της συγκεκριμένης σύμβασ ης ορίζει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη αναλαμβάνουν τη δέσμευση "να κηρύσσουν αξιόποινη

κάθε διάδοση ιδεών με βάση τη φυλετική ανωτερότητα ή το φυλετικό μίσος, κάθε παρότρυν ση σε φυλετική διάκριση, καθώς και όλες τις πράξεις βίας ή την πρόκληση τέτοιων πράξεων, που στρέφονται κατά οποιασδήποτε φυλής ή ομάδας προσώπων άλλου χρώματος ή εθνικής π ροέλευσης, καθώς και την οποιασδήποτε μορφής υποστήριξη ρατσιστικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησής τους". Σύμφωνα με το στοιχείο β) του ιδίου άρθ ρου, τα συμβαλλόμενα κράτη αναλαμβάνουν τη δέσμευση "να κηρύξουν παράνομες και να α παγορεύσουν τις οργανώσεις, καθώς επίσης τις δραστηριότητες οργανωμένης προπαγάνδας κ αι οποιασδήποτε άλλης προπαγάνδας, η οποία παροτρύνει σε φυλετικές διακρίσεις και να αν αγνωρίσουν το αξιόποινο της συμμετοχής σε τέτοιες οργανώσεις ή δραστηριότητες". Η σύμβ αση έχει επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Ορισμένα κράτη μέλη διατύπωσαν επιφ υλάξεις για το άρθρο 4, σχετικά με το συμβιβάσιμο των υποχρεώσεων που επιβάλλονται από το συγκεκριμένο άρθρο με το δικαίωμα της ελευθερίας έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι.

Επιπλέον, τα συμπεράσματα και το πρόγραμμα δράσης που υιοθετήθηκε από την έκτακτη συ νεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που πραγματοποιήθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου 2001 γι α να αναλύσει τη διεθνή κατάσταση μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στις Ηνωμένες Πολιτεί ες εκφράζουν τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της διεθνούς κοινότητας να συνεχίσ ουν το διάλογο και τη διαπραγμάτευση με σκοπό την εξασφάλιση της ειρήνης, του κράτους δ ικαίου και της ανοχής τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ όσο και παγκοσμίως. Σχετικά με το θέμα αυτό, η ΕΕ τονίζει την ανάγκη καταπολέμησης κάθε εθνικιστικής, ρατσιστικής και ξενόφοβη ς τάσης.

Από το 1977[3], τα ευρωπαϊκά όργανα επιβεβαίωσαν επανειλημμένα τη δέσμευσή τους να προ ασπιστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και καταδίκασαν τη μισα λλοδοξία, το ρατσισμό και την ξενοφοβία.

Η πρώτη μεγάλη πρωτοβουλία καταπολέμησης του ρατσισμού στο Επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπήρξε η θέσπιση από το Συμβούλιο και τους αντιπροσώπους των κυβερνήσεων τω ν κρατών μελών ενός ψηφίσματος με το οποίο το έτος 1997 ανακηρύχθηκε σε "Ευρωπαϊκό Έ τος κατά του Ρατσισμού".[4] Στη βάση αυτής της πρωτοβουλίας δημιουργήθηκε στη Βιέννη το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας.

Κατά τη διαδικασία διεύρυνσης, προσδόθηκε μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη πολιτικών κατ απολέμησης του ρατσισμού και προστασίας των μειονοτήτων στις υποψήφιες χώρες. Το Ευρ ωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης, το 1993, καθόρισε τα πολιτικά κριτήρια που πρέπει να ι κανοποιούν οι υποψήφιες για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση χώρες: "σταθερότητα τω ν θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων". Κάθε χρόνο, η Επιτροπή επανεξετάζει την πρ όοδο κάθε υποψήφιας χώρας με βάση τα κριτήρια της Κοπεγχάγης, συμπεριλαμβανομένου τ ου ρυθμού με τον οποίο εγκρίνουν την κοινοτική νομοθεσία. Για τις υποψήφιες χώρες της Κ εντρικής Ευρώπης, το κύριο ζήτημα που υπογραμμίζεται στις εκθέσεις προόδου ήταν η κατά σταση των Ρόμα.

Η συνθήκη του Άμστερνταμ συμπεριέλαβε ένα νέο άρθρο 13 στη συνθήκη ΕΚ, το οποίο παρ έχει στην Κοινότητα για πρώτη φορά την αρμοδιότητα να αναλαμβάνει νομοθετική δράση γι α την καταπολέμηση των διακρίσεων.[5]

---

[3] Κοινή δήλωση του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με το σεβασμό των θε μελιωδών δικαιωμάτων και της ευρωπαϊκής σύμβασης προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ αι των βασικών ελευθεριών, 5.4.1977 (ΕΕ C 103 της 27.4.1977, σ. 1).

[4] ΕΕ C 237 της 15.8.1996, σ. 1.

[5] Οδηγία (ΕΚ) αριθ. 2000/43 του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000, ΕΕ L 180 της 19.7.2000, σ. 22. Οδηγία (ΕΚ) αριθ. 2000/78 του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000, ΕΕ L 303 της 2.12.2000, σ. 16.

Το πρόγραμμα δράσης της Βιέννης όσον αφορά την άριστη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικ αιοσύνης[6] αναφέρεται στο ρατσισμό και στην ξενοφοβία ως μία από τις ειδικές μορφές εγκλή ματος που θα μπορούσαν να καταπολεμηθούν αποτελεσματικότερα με μια συνολική προσέγγ ιση από πλευράς ΕΕ. Τα συμπεράσματα[7] του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15η ς και 16ης Οκτωβρίου 1999 τονίζουν, στο πλαίσιο της δίκαιης μεταχείρισης των υπηκόων τρί των χωρών, την ανάγκη να ενταθεί η καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στη βάση της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δράσης κατά του ρατσισμού. Η ε νημέρωση του πίνακα αποτελεσμάτων της Επιτροπής για την παρακολούθηση της προόδου ό σον αφορά τη δημιουργία χώρου "ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης", της 30ής Νοεμβρ ίου 2000[8], ορίζει ότι η Επιτροπή θα αξιολογήσει το κατά πόσον είναι απαραίτητη νέα πρωτοβ ουλία στο συγκεκριμένο τομέα και ποιο θα είναι το ενδεχόμενο πεδίο εφαρμογής της.

Επιπλέον, στο ψήφισμά του της 21ης Σεπτεμβρίου 2000[9] το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε τη θέσπιση απόφασης πλαισίου για να αντικαταστήσει την κοινή δράση.

Κατάλληλα μέτρα ποινικού δικαίου αποτελούν επίσης ουσιαστικό μέσο καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Πέρα από το κατασταλτικό αποτέλεσμά τους, τα μέτρα ποινι κού δικαίου έχουν σημαντικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

Στο επίπεδο της ΕΕ, το Συμβούλιο ενέκρινε στις 15 Ιουλίου 1996 κοινή δράση σχετικά με τη ν καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας[10] στη βάση του άρθρου Κ.3 της συνθήκη ς για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κύριος στόχος της ήταν η εξασφάλιση αποτελεσματικής δικαστ ικής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφ οβίας. Η κοινή δράση τόνισε ότι οι δράστες αυτών των αξιόποινων πράξεων πρέπει να μην μ πορούν να εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι αντιμετωπίζονται διαφορετικά στα κράτη μέλη με τακινούμενοι από το ένα στο άλλο για να αποφύγουν την ποινική δίωξη. Τα κράτη μέλη κλή θηκαν να καταστήσουν ορισμένες συμπεριφορές ρατσισμού και ξενοφοβίας που απαριθμούν ται στην κοινή δράση ποινικώς κολάσιμες ή αντ' αυτού και εν αναμονή της ενδεχόμενης θέσ πισης των αναγκαίων διατάξεων να παρεκκλίνουν από την αρχή του διπλού αξιόποινου όσον αφορά αυτές τις συμπεριφορές. Άλλες διατάξεις που προβλέπονται από την κοινή δράση αφο ρούν την κατάσχεση και δήμευση κάθε υλικού που εκφράζει ρατσισμό ή ξενοφοβία και την α νταλλαγή πληροφοριών.

Μια πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της κοινής δράσης του 1996 υποβλήθηκε το 1998. Σύμ φωνα με τα συμπεράσματα αυτής της έκθεσης, τα κράτη μέλη είχαν εφαρμόσει, σε πολύ μεγ άλο βαθμό, τις διατάξεις της κοινής δράσης. Διαπιστώθηκε εντούτοις η ανάγκη συμπληρωμα τικών μέτρων. Αυτή η εκτίμηση επιβεβαιώνεται από τις πληροφορίες που διαβιβάστηκαν από τα κράτη μέλη μετά την πρώτη έκθεση αξιολόγησης, οι οποίες αποδεικνύουν ότι υπάρχει λόγ ος περαιτέρω βελτίωσης των διατάξεων ποινικού δικαίου των κρατών μελών για την καταπο λέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Για παράδειγμα, συνεχίζουν να υπάρχουν ορισμέ νες δυσκολίες όσον αφορά την έκδοση και τη δικαστική συνδρομή, ακόμα και μετά τη θέσπι ση της κοινής δράσης. Ένα άλλο θέμα που εξετάζεται στις εθνικές εκθέσεις του ECRI είναι ο συνυπολογισμός του ρατσιστικού κινήτρου κατά τον καθορισμό της ποινής που επιβάλλεται για τα αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου, όπως η ανθρωποκτονία, οι προσβολές της σω ματικής ακεραιότητας ή οι υλικές ζημίες. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη θεσπίσει διατάξεις σχετικά με το θέμα. Αυτό καταδεικνύει με σαφήνεια την επιθυμία της ΕΕ να καταπολεμήσει

---

6 ΕΕ C 19 της 23.1.1999, σ. 1 (σημείο 51α).

7 http://ue.eu.int/el/Info/eurocouncil/index.htm

8 COM(2000) 782 τελικό, 30.11.2000.

9 ΕΕ C 146 της 17.5.2001, σ. 110.

10 ΕΕ L 185 της 24.7.1996, σ. 5.

αυτή τη μορφή εγκληματικότητας. Η θέσπιση πλήρους και σαφούς νομοθεσίας στο συγκεκρι μένο τομέα από όλα τα κράτη μέλη θα επέτρεπε επίσης να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα στον προσδιορισμό του φυλετικού ή ξενόφοβου στοιχείου κατά τη συγκέντρωση αποδεικτικ ών στοιχείων, που αναφέρεται στις περισσότερες εκθέσεις ως μία από τις δυσκολίες που αντι μετωπίζονται για την άσκηση αποτελεσματικής δίωξης.

Ένας άλλος τομέας στον οποίο μπορεί να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος είναι ο τομέας της κ αταπολέμησης του ρατσιστικού και ξενόφοβου περιεχομένου στο Διαδίκτυο. Όπως αναφέρει η ανακοίνωση της Επιτροπής για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο,[11] η διάδοση πληροφοριών με ρατσιστικό και ξενόφοβο περιεχόμενο στο Διαδίκτυο αποτελεί ανησυχητικό ζήτημα. Ενώ αποτελεί μέσο επικοινωνίας, ψυχαγωγίας και εμπορίου, το Διαδίκτυο αποτελεί εξίσου ένα σχ ετικά φθηνό και άκρως αποτελεσματικό εργαλείο για άτομα ή ομάδες που εμπνέονται από ρα τσιστικές ιδέες, τα οποία μπορούν να διαδίδουν εμπνεόμενες από μίσος ιδέες σε χιλιάδες ή κ αι εκατομμύρια ατόμων. Επιπλέον, το Διαδίκτυο εξασφαλίζει μεγάλο βαθμό ατιμωρησίας στ ους δράστες αυτών των αξιοποίνων πράξεων. Ταυτόχρονα, το Διαδίκτυο αποτελεί επίσης πρ ακτικό μέσο στρατολόγησης νέων οπαδών. Μια αμερικανική έκθεση[12] του 1997 επεσήμανε π ερίπου 600 ιστοσελίδες που παροτρύνουν σε φυλετικό μίσος. Τον Ιανουάριο του 1999, ο αρι θμός αυτός ανήλθε σε 1426 ιστοσελίδες γνωστές στο Διαδίκτυο που προωθούν το ρατσισμό, τον αντισημιτισμό, την "hate music" ή νεοναζιστικές ιδέες. Στις 15 Ιουλίου 1999, αυτός ο αρι θμός αυξήθηκε περαιτέρω, ανερχόμενος σε περισσότερες των 2100 ιστοσελίδων. Εντούτοις, οι ερευνητές θεωρούν ότι αυτά τα στοιχεία υποτιμούνται σημαντικά. Οι ρατσιστικές ιστοσελί δες ευρίσκονται συχνά σε χώρες που δεν αποτελούν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως σ τις Ηνωμένες Πολιτείες, γεγονός που καθιστά δυσχερή τη δίωξη επειδή οι Ηνωμένες Πολιτεί ες δεν θεωρούν ποινικώς κολάσιμη τη διάδοση ρατσιστικού υλικού στο Διαδίκτυο, εν ονόμα τι της ελευθερίας έκφρασης. Η δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εφαρμόσει κοινές ποιν ικές διατάξεις και στο συγκεκριμένο τομέα θα συμβάλλει στην εξασφάλιση ασφαλούς και απ αλλαγμένου εγκληματικότητας περιβάλλοντος για τους χρήστες του Διαδικτύου. Αυτό το ζήτ ημα εξετάστηκε στο πλαίσιο του σχεδίου σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκ λημα στον κυβερνοχώρο. Αποκλείσθηκε εντούτοις από την κύρια σύμβαση και αποφασίστηκ ε η εκπόνηση συμπληρωματικού πρωτοκόλλου. Μια κοινή προσέγγιση της ΕΕ στο συγκεκρι μένο ζήτημα θα ενίσχυε τη θέση της ΕΕ κατά τη διαπραγμάτευση ενός τέτοιου νομικού μέσο υ.

Η προσέγγιση της Επιτροπής στο συγκεκριμένο ζήτημα συνίσταται στο να θεωρηθεί αξιόποι νο σε όλα τα κράτη μέλη το ρατσιστικό και ξενόφοβο περιεχόμενο των πληροφοριών που δι ανέμονται στο Διαδίκτυο. Η βασική ιδέα μπορεί να συμπεριληφθεί στην αρχή σύμφωνα με τ ην οποία "αυτό που είναι παράνομο εκτός δικτύου παραμένει παράνομο και εντός δικτύου". Επιπλέον, η πρόταση ορίζει επίσης ορισμένα ελάχιστα κριτήρια όσον αφορά τη διεθνή δικαιο δοσία για τα αδικήματα αυτού του είδους.

Όλα τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει νομοθεσία με την οποία καταδικάζουν τις ρατσιστικές συ μπεριφορές ή την παρότρυνση σε φυλετικό μίσος. Εντούτοις, το πεδίο εφαρμογής τους, το π εριεχόμενό τους και η εφαρμογή τους διαφέρουν ακόμη σημαντικά. Η Επιτροπή θεωρεί συνε πώς ότι είναι η κατάλληλη στιγμή για να πραγματοποιηθούν συμπληρωματικές πρόοδοι στο συγκεκριμένο τομέα. Οι δράστες ρατσιστικών και ξενόφοβων αδικημάτων πρέπει να άγονται ενώπιον της δικαιοσύνης, και τα δικαστήρια πρέπει να διαθέτουν κατάλληλες και ανάλογες κ υρώσεις. Ιδιαίτερα, σοβαρές ποινές πρέπει να προβλεφθούν για τις περιπτώσεις ρατσιστικών επιθέσεων που διαπράττονται από ομάδες νεοναζιστικής ή εξτρεμιστικής ιδεολογίας. Παράλλ

---

[11] Ανακοίνωση με τον τίτλο "Δημιουργία ασφαλέστερης κοινωνίας της πληροφορίας ενισχύοντας την α σφάλεια των υποδομών πληροφόρησης και καταπολεμώντας το έγκλημα που έχει σχέση με ηλεκτρο νικούς υπολογιστές" COM (2000) 890 τελικό.

[12] Πηγή: Simon Wiesenthal Center, http://www.wiesenthal.com

ηλα, αυτό θα αποθαρρύνει σημαντικά εκείνους που προτίθενται να διαπράξουν αξιόποινες πρ άξεις αυτού του είδους.

Επιπλέον, η εφαρμογή των νομοθεσιών πρέπει να εξασφαλίζεται από τα δικαστήρια, γεγονός που δεν συμβαίνει πάντα για τα αδικήματα αυτού του είδους. Οι καταδικαστικές αποφάσεις ε ίναι πολύ σπάνιες. Αυτό εξηγείται, μεταξύ άλλων, από την έλλειψη ευαισθητοποίησης εκ μέρ ους των αστυνομικών αρχών και της δικαστικής εξουσίας, από τις δυσκολίες που ενίοτε συν αντώνται όταν πρόκειται να αποδειχθεί το ρατσιστικό κίνητρο και από τη διστακτικότητα ή κ αι το φόβο των θυμάτων να απευθυνθούν στην αστυνομία ή στη δικαιοσύνη. Η προστασία κ αι η βοήθεια των θυμάτων θα συμβάλλει στη βελτίωση της κατάστασης και θα επιτρέψει τοιο υτοτρόπως να γίνεται συστηματικότερη χρήση των σημείων επαφής και σαφέστερων κανόνω ν διεθνούς δικαιοδοσίας.

4. ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Στο συγκεκριμένο πλαίσιο η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση απόφασης πλαισίου, με σκοπό τη ν προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορού ν τα αδικήματα ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Ο στόχος της παρούσας απόφασης πλαισίου είναι διπλός: αφενός, να εξασφαλίσει ότι ο ρατσ ισμός και η ξενοφοβία τιμωρούνται σε όλα τα κράτη μέλη με πραγματικές, ανάλογες και απο τρεπτικές ποινικές κυρώσεις, που να μπορούν να δικαιολογούν την έκδοση, ή την παράδοση, και αφετέρου, να βελτιώσει τη δικαστική συνεργασία καταργώντας τα ενδεχόμενα εμπόδια κ αι ενθαρρύνοντάς την.

Το προτεινόμενο μέσο προβλέπει ότι οι ίδιες ρατσιστικές και ξενόφοβες συμπεριφορές τιμωρ ούνται σε όλα τα κράτη μέλη, γεγονός που καθορίζει μια κοινή ποινική προσέγγιση της Ένω σης έναντι αυτού του φαινομένου. Βεβαίως τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να υπερβούν τα ορ ιζόμενα από την απόφαση πλαίσιο. Αυτή ορίζει την ελάχιστη προσέγγιση που απαιτείται για να εξασφαλίσει ότι η εθνική νομοθεσία είναι επαρκώς εκτενής και ότι μπορεί να αναπτυχθεί πραγματική δικαστική συνεργασία.

Ο κατάλογος των αδικημάτων που περιλαμβάνεται στην κοινή δράση το 1996 επεκτείνεται σ ε άλλες συμπεριφορές που πρέπει να θεωρηθούν ως ποινικώς κολάσιμες σε όλα τα κράτη μέλ η. Επιπλέον, οι καινοτομίες σε σχέση με την κοινή δράση είναι ότι αντί της επιλογής μεταξύ της ποινικοποίησης αυτών των συμπεριφορών και της παρέκκλισης από την αρχή του διπλού αξιόποινου, τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λαμβάνουν μέτρα για να τιμωρ ούν αυτές τις συμπεριφορές ως αξιόποινες πράξεις. Μια σύσκεψη εμπειρογνωμόνων έλαβε χ ώρα στις 7 Ιουνίου 2001 για να συζητήσει ορισμένες έννοιες που πρέπει να αναλυθούν στην πρόταση της Επιτροπής. Οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν την άποψη να επιβληθεί η υποχρέ ωση ποινικοποίησης των ρατσιστικών και ξενόφοβων συμπεριφορών.

Κοινοί ορισμοί και κοινές ποινές θα διευκόλυναν επίσης τη δικαστική συνεργασία και αλληλ οβοήθεια στον ποινικό τομέα. Επιπλέον, η πρόταση περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της συμβατότητας των κανόνων που ισχύουν στα κράτη μέλη, όπως οι διατάξεις γι α τη διεθνή δικαιοδοσία, την έκδοση και την ανταλλαγή πληροφοριών, που θα ευνοήσει επίσ ης το συντονισμό σε περίπτωση ανάγκης.

Όπως και με την περίπτωση της κοινής δράσης το 1996, η προτεινόμενη απόφαση - πλαίσιο δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι επηρεάζει οποιαδήποτε άλλη υποχρέωση την οποία ενδεχομένω ς έχουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με άλλα διεθνή μέσα. Πρέπει κυρίως να κατοχυρωθεί ο σεβ ασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως η ελευθερία έκφ ρασης και η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, που κατοχυρώνεται από τα άρθρα 10 και 11 της ευρωπαϊκής σύμβασης προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τ

ων θεμελιωδών ελευθεριών. Η άσκηση αυτών των ελευθεριών πρέπει να αντισταθμίζεται με την προάσπιση της τάξης ή την πρόληψη του εγκλήματος και την προστασία της υπόληψης ή των δικαιωμάτων των άλλων.

5. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Το άρθρο 29 της ΣΕΕ ορίζει την ανάπτυξη από κοινού δράσης μεταξύ των κρατών μελών στ ον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και την πρόλη ψη για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας ως μέσα επίτευξης του στόχου της Ένωσης που είναι να παρέχει στους πολίτες υψηλό επίπεδο προστασίας εντός ενός χώρο υ ελευθερίας ασφάλειας και δικαιοσύνης. Αυτός ο στόχος πρέπει να επιτευχθεί με την προσέ γγιση, όπου χρειάζεται, των κανόνων ποινικού δικαίου των κρατών μελών σύμφωνα με τις δι ατάξεις του άρθρου 31 στοιχείο ε).

Η πιο στενή συνεργασία μεταξύ των δικαστικών και άλλων αρμόδιων αρχών αποτελεί ένα άλ λο μέσο για να επιτευχθεί ο προαναφερόμενος στόχος. Το άρθρο 31, στοιχεία α), β), γ) και δ) απαριθμεί διάφορα θέματα που πρέπει να περιλαμβάνει η από κοινού δράση για τη δικαστι κή συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Η πρόταση ανταποκρίνεται επίσης σε αυτούς τους στό χους. Ο κοινός ορισμός των στοιχείων της αντικειμενικής υπόστασης των αξιοποίνων πράξε ων αποτελεί κυρίως μέσο για να ξεπεραστεί η ανάγκη διπλού αξιόποινου στο πλαίσιο της δικ αστικής αλληλοβοήθειας και της έκδοσης και συμβάλλει στη βελτίωση της δικαστικής συνερ γασίας. Η υποχρέωση να θεμελιώνεται η δικαιοδοσία στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα κρ άτη μέλη δεν εκδίδουν τους υπηκόους τους αποτελεί έναν τρόπο να εξασφαλιστεί η συμβατό τητα των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη όπως αξιώνει το άρθρο 31, στοιχείο γ). Η διάταξη που καταργεί τα πολιτικά αδικήματα ως λόγο απόρριψης των αιτήσεων δικαστι κής αλληλοβοήθειας ή έκδοσης συμβάλλει στην υλοποίηση του στόχου που συνίσταται στη δ ιευκόλυνση της έκδοσης, που αναφέρεται στο άρθρο 31, στοιχείο β). Τέλος, η εγκαθίδρυση σ ημείων επαφής για την ανταλλαγή πληροφοριών διευκολύνει και επιταχύνει τη συνεργασία μ εταξύ των αρμοδίων αρχών και αποτελεί μέσο που εξασφαλίζει τη συμβατότητα των κανόνω ν που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, όπως το προβλέπει το άρθρο 31, στοιχεία α) και γ). .

Το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο β) της ΣΕΕ αναφέρει τις αποφάσεις - πλαίσιο ως μέσα που πρέπει να χρησιμοποιούνται για την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατ άξεων των κρατών μελών. Αυτές οι αποφάσεις πλαίσιο δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων.

6. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Άρθρο 1 (Αντικείμενο)

Το άρθρο 1 αναφέρει το στόχο που επιδιώκεται από την απόφαση - πλαίσιο, που είναι συγκε κριμένα η προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών και η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών και άλλων αρχών των κρατών μελών όσ ον αφορά τα αδικήματα που συνεπάγονται ρατσισμό και ξενοφοβία.

Αυτές οι ενέργειες πρέπει να συμβάλουν στην υλοποίηση του στόχου της Ένωσης, που εκφρ άζεται στο άρθρο 29 της ΣΕΕ, ο οποίος συνίσταται στην εξασφάλιση για τους πολίτες υψηλο ύ επιπέδου προστασίας σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Άρθρο 2 (Πεδίο εφαρμογής)

Το άρθρο 2 περιγράφει τις καταστάσεις και τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται η απόφαση

πλαίσιο, συγκεκριμένα τα αδικήματα που ενέχουν ρατσισμό και ξενοφοβία που διαπράττοντα ι εξ ολοκλήρου ή εν μέρει σε κάποιο κράτος μέλος (αρχή της εδαφικότητας), από υπήκοο κρ άτους μέλους όταν η εν λόγω πράξη ζημιώνει άτομα ή ομάδες του συγκεκριμένου κράτους (αρχή της ενεργητικής και παθητικής προσωπικότητας) ή για λογαριασμό νομικού προσώπου εγκατεστημένου σε κάποιο κράτος μέλος.

Άρθρο 3 (Ορισμοί)

Το άρθρο 3 περιλαμβάνει τους ορισμούς των όρων που χρησιμοποιούνται στην απόφαση πλ αίσιο.

Η παράγραφος α) ορίζει τους όρους "ρατσισμός και ξενοφοβία" ως την πίστη στη φυλή, το χ ρώμα, την καταγωγή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή ως καθ οριστικού παράγοντα αποστροφής έναντι ατόμων ή ομάδων.

Η παράγραφος β) ορίζει την "ρατσιστική ή ξενόφοβη ομάδα" ως την εγκαθιδρυμένη για ένα χρονικό διάστημα και διαρθρωμένη ένωση περισσοτέρων των δύο προσώπων που δρουν από κοινού για να διαπράξουν τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφοι α) έως ε).

Η παράγραφος γ) ορίζει το "νομικό πρόσωπο". Ο ορισμός του νομικού προσώπου χρησιμοπ οιείται σε άλλα νομικά μέσα που έχουν θεσπιστεί στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπω ς το δεύτερο πρωτόκολλο της σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων τ ων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 4 (Αδικήματα ρατσισμού και ξενοφοβίας)

Ο κατάλογος των συμπεριφορών που συμπεριλαμβάνονται στην κοινή δράση του 1996 χρησι μοποιήθηκε σαν βάση και διευρύνθηκε για να καλύψει προσβολές ή απειλές που γίνονται δη μόσια, όταν αυτές απευθύνονται σε άτομα ή ομάδες για λόγους ρατσισμού ή ξενοφοβίας. Θε σπίζεται επίσης η υποχρέωση ποινικοποίησης οποιασδήποτε άλλης ρατσιστικής συμπεριφορά ς, πέραν της δημόσιας παρότρυνσης στη βία ή στο μίσος, η οποία μπορεί να προκαλέσει ουσι αστική ζημία σε άτομα ή ομάδες

Το άρθρο 4 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να εξασφαλίσουν ότι αυτές οι ρατσιστ ικές και ξενόφοβες συμπεριφορές τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα. Η επιλογή που προσφέ ρεται από την κοινή δράση μεταξύ της ποινικοποίησης αυτών των συμπεριφορών ή της παρέ κκλισης από την αρχή του διπλού αξιοποίνου καταργείται.

Όσον αφορά τη συμπεριφορά που αναφέρεται στο άρθρο 4, παράγραφος δ), οι αλλαγές στη δ ιατύπωση της κοινής δράσης του 1996 εμπνέονται σε μεγάλο βαθμό από το γερμανικό δίκαι ο, το οποίο θεωρεί αξιόποινη όχι μόνο την άρνηση αλλά εξίσου την υποβάθμιση της σημασί ας των αναφερομένων εγκλημάτων, εφ' όσον αυτή μπορεί να διαταράξει τη δημόσια ειρήνη. Αυτό πρέπει να ερμηνευθεί λαμβάνοντας υπόψη τη δυνατότητα διατάραξης της δημόσιας ειρ ήνης λόγω της συγκεκριμένης συμπεριφοράς.

Το άρθρο καλύπτει καταστάσεις κατά τις οποίες η συμπεριφορά διαπράττεται με οποιοδήποτ ε μέσο, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων πληροφορικής. Υπάρχει ανάγκη να εξασφα λιστεί ότι οι διατάξεις ποινικού δικαίου των κρατών μελών εφαρμόζονται στα ρατσιστικά και ξενόφοβα περιεχόμενα που κυκλοφορούν στο Διαδίκτυο. Η προσέγγιση που υιοθετείται στηρ ίζεται στην αρχή ότι "αυτό που είναι παράνομο έξω από τα δίκτυα (off-line) παραμένει παράν

ομο και στα δίκτυα (on-line)".

Άρθρο 5 (Υποκίνηση, συνδρομή, συνεργία και απόπειρα)

Το άρθρο 5 επιφορτίζει τα κράτη μέλη με την υποχρέωση να εξασφαλίζουν ότι η υποκίνηση, η συνδρομή, η συνεργία και η απόπειρα διάπραξης ρατσιστικών και ξενόφοβων εγκλημάτων τιμωρούνται.

Άρθρο 6 (Ποινές και κυρώσεις)

Το άρθρο 6 αφορά τις ποινές και τις κυρώσεις. Η παράγραφος 1 ορίζει ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 πρέπει να τιμωρούνται με πραγματικές, ανάλογες και αποτρε πτικές ποινές. Η παράγραφος 2 ορίζει ότι για τα αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 4 π αράγραφοι β) έως ε), τουλάχιστον σε σοβαρές περιπτώσεις, πρέπει να προβλέπονται ποινές σ τερητικές της ελευθερίας που μπορούν να δικαιολογούν την έκδοση ή την παράδοση του ατό μου. Αυτό ανταποκρίνεται στη διάταξη που περιλαμβάνεται στο άρθρο 51, παράγραφος α) τη ς σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας Σένγκεν, η οποία εξαρτά το παραδεκτό των δικαστικ ών παραγγελιών για τη διεξαγωγή ποινικής έρευνας και κατάσχεσης από τον όρο ότι το αδίκ ημα πρέπει να τιμωρείται σύμφωνα με το δίκαιο των δύο κρατών μελών με ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον 6 μηνών.

Όσον αφορά τη δημόσια παρότρυνση σε βία ή μίσος με ρατσιστικό ή ξενόφοβο στόχο ή κάθ ε άλλη ρατσιστική ή ξενόφοβη συμπεριφορά που μπορεί να προξενήσει ουσιαστική ζημία στ α συγκεκριμένα άτομα ή ομάδες, προτείνονται ποινές στερητικές της ελευθερίας ανώτατης δι άρκειας άνω των δύο ετών. Η ίδια προσέγγιση υιοθετείται όσον αφορά τη συμπεριφορά που αναφέρεται στο άρθρο 4, παράγραφος στ), δηλαδή η διεύθυνση ρατσιστικής ή ξενόφοβης ομ άδας, η υποστήριξη αυτής της ομάδας ή η συμμετοχή στις δραστηριότητές της με σκοπό τη σ υμβολή στις εγκληματικές δραστηριότητες της οργάνωσης.

Αυτή η διάταξη σημαίνει ότι αυτά τα αδικήματα θα εισέλθουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθ ρου 1, παράγραφος β, της απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων κα ι των προϊόντων του εγκλήματος[13] που σημαίνει ότι το ξέπλυμα του προϊόντος ενός τέτοιου αδικήματος θα θεωρείται αξιόποινο.

Η δυνατότητα επιβολής παρεπόμενων ή εναλλακτικών ποινών, όπως είναι η εργασία προς το κοινό συμφέρον ή η συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης, ή η στέρηση ορισμένων αστικ ών ή πολιτικών δικαιωμάτων ή η δημοσίευση του συνόλου ή τμήματος καταδικαστικής απόφ ασης όσον αφορά τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 προβλέπεται εξίσου. Η θέσπιση αυτών των μέτρων επαφίεται στην εκτίμηση των δικαστικών αρχών. Μπορούν επίση ς να επιβληθούν πρόστιμα και η καταβολή χρηματικών ποσών για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Η παράγραφος 6 προβλέπει επίσης μέτρα κατάσχεσης και δήμευσης κάθε αντικειμένου και μ έσου που χρησιμοποιείται για τη διάπραξη αυτών των αδικημάτων καθώς και του προϊόντος των αδικημάτων που καλύπτονται από τα άρθρα 4 και 5.

Άρθρο 7 (Επιβαρυντικές περιστάσεις για τα ρατσιστικά αδικήματα)

Το συγκεκριμένο άρθρο θεωρεί την κατάσταση του δράστη του αδικήματος ως επιβαρυντική περίσταση, γεγονός που σημαίνει, με άλλα λόγια, ότι η ποινή μπορεί να αυξηθεί εάν ο δράστ ης διαπράττει το αδίκημα κατά την άσκηση δημόσιας ή ιδιωτικής επαγγελματικής δραστηριό

[13] ΕΕ L 182, 5.7.2001, σ.1.

τητας.

Άρθρο 8 (Ρατσιστικό και ξενόφοβο κίνητρο)

Η καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας ενισχύεται εφόσον το ρατσιστικό και ξε νόφοβο κίνητρο θεωρείται ως επιβαρυντική περίσταση κατά την επιβολή ποινής για αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου. Αυτή η διάταξη μπορεί να ασκήσει αποτρεπτικό αποτέλεσμα σε εκείνους που προτίθενται να διαπράξουν αδικήματα που διαπνέονται από το ρατσισμό και τη ν ξενοφοβία. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το άρθρο 8 θεωρεί τη ρατσιστική πρόθεση το υ δράστη του αδικήματος ως επιβαρυντική περίσταση που μπορεί να ληφθεί υπόψη για τον κ αθορισμό της σοβαρότητας των αδικημάτων του κοινού ποινικού δικαίου όπως η ανθρωποκτ ονία, οι προσβολές της σωματικής ακεραιότητας, κλπ.

Οι δύο δυνατότητες που αναφέρονται στα άρθρα 7 και 8 υπάρχουν ήδη στη νομοθεσία ορισμ ένων κρατών μελών.

Άρθρο 9 (Ευθύνη νομικών προσώπων)

Σύμφωνα με την προσέγγιση που υιοθετείται σε ορισμένα νομικά μέσα που έχουν θεσπιστεί στο επίπεδο της ΕΕ για την καταπολέμηση διαφόρων ειδών εγκλημάτων, είναι εξίσου απαραί τητο να καλυφθεί η κατάσταση κατά την οποία νομικά πρόσωπα ενέχονται στην διάπραξη ρα τσιστικών και ξενόφοβων αδικημάτων. Το άρθρο 9 προβλέπει κατά συνέπεια τη δυνατότητα θεμελίωσης της ευθύνης νομικού προσώπου για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5, τα οποία διαπράττονται για λογαριασμό του από οποιοδήποτε άτομο κατέχον διευθυντ ική θέση, το οποίο ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του συγκεκριμένου νομικού π ροσώπου. Ο όρος ευθύνη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καλύπτει ταυτόχρονα την ποινική και την αστική ευθύνη.

Όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα που διαπράττονται μέσω συστήματος πληροφορικής, το ά ρθρο 9 δεν επηρεάζει τις διατάξεις της οδηγίας 2000/31/ΕΚ[14] για ορισμένες νομικές πτυχές τ ων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτ ερική αγορά (οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο), η οποία ασχολείται με το θέμα της ευθύνη ς των μεσαζόντων παροχής υπηρεσιών.

Επίσης, σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική, η παράγραφος 2 ορίζει ότι ένα νομικό πρόσωπο μ πορεί εξίσου να θεωρηθεί υπεύθυνο όταν η απουσία εποπτείας ή ελέγχου εκ μέρους ατόμου που είναι σε θέση να ασκεί έλεγχο κατέστησε εφικτή τη διάπραξη των αδικημάτων για λογαρ ιασμό του συγκεκριμένου νομικού προσώπου. Η παράγραφος 3 ορίζει ότι η άσκηση δίωξη κ ατά νομικού προσώπου δεν αποκλείει τη δυνατότητα παράλληλης δίωξης κατά φυσικού προ σώπου.

Άρθρο 10 (Κυρώσεις κατά νομικών προσώπων)

Το άρθρο 10 επιβάλει την υποχρέωση να προβλεφθούν κυρώσεις κατά νομικών προσώπων π ου θεωρούνται υπεύθυνα για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5. Αξιώνει πρα γματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις με ελάχιστη υποχρέωση την επιβολή χρηματι κών ποινών ή προστίμων. Προσδιορίζονται επίσης άλλες κυρώσεις που μπορούν τυπικά να ε πιβληθούν σε νομικά πρόσωπα.

Άρθρο 11 (Δίωξη)

[14] ΕΕ L 178, 17.7.2000, σ. 1.

Η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της καταπολέμησης του εγκλήματος προ σδίδει ιδιαίτερη σημασία στην προστασία και τη βοήθεια των θυμάτων. Μια απόφαση πλαίσι ο σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών θεσπίστηκε α πό το Συμβούλιο στις 15 Μαρτίου 2001. Εξάλλου, η Επιτροπή παρουσίασε μια Πράσινη Βίβ λο για την αποζημίωση των θυμάτων εγκλημάτων[15].

Τα θύματα ρατσιστικών και ξενόφοβων αδικημάτων είναι συχνά ιδιαίτερα ευάλωτα. Πολλά ε ξ αυτών διστάζουν να ασκήσουν δίωξη. Θεωρούν συχνά ότι η καταγγελία τους δεν θα αντιμε τωπιστεί με σοβαρότητα ή φοβούνται αντίποινα εκ μέρους των δραστών. Πρέπει κατά συνέπ εια κάθε κράτος μέλος να εξασφαλίσει ότι η ποινική έρευνα και η δίωξη δεν θα εξαρτώνται α πό την αναφορά ή την καταγγελία του θύματος του αδικήματος, τουλάχιστον στις περιπτώσε ις σοβαρών ρατσιστικών αδικημάτων όπως η δημόσια παρότρυνση για βία ή μίσος με ρατσισ τικό ή ξενόφοβο στόχο, ή κάθε άλλη ρατσιστική ή ξενόφοβη συμπεριφορά που μπορεί να πρ οξενήσει ουσιαστική βλάβη σε άτομα ή ομάδες· η δημόσια διάδοση ή διανομή ρατσιστικού υ λικού ή η διεύθυνση ρατσιστικής ή ξενόφοβης ομάδας ή η υποστήριξη αυτής της ομάδας ή η συμμετοχή στις δραστηριότητές της με σκοπό τη συμβολή στις εγκληματικές δραστηριότητες της οργάνωσης.

Άρθρο 12 (Διεθνής δικαιοδοσία)

Το άρθρο 12 περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν τη διεθνή δικαιοδοσία.

Η παράγραφος 1 αναφέρει σειρά κριτηρίων διεθνούς δικαιοδοσίας για την άσκηση δίωξης κα ι τη διεξαγωγή έρευνας στις περιπτώσεις των αδικημάτων που αναφέρονται στην απόφαση π λαίσιο. Ένα κράτος μέλος θεμελιώνει τη διεθνή δικαιοδοσία του σε τρεις περιπτώσεις:

α) όταν το αδίκημα διαπράττεται, εν όλω ή εν μέρει, στην επικράτειά του, ανεξάρτητα από το καθεστώς ή την ιθαγένεια του σχετικού προσώπου (αρχή της εδαφικότητας)· ή

β) όταν ο δράστης του αδικήματος είναι υπήκοος του κράτους μέλους και η πράξη προ σβάλει άτομα ή ομάδες αυτού του κράτους (αρχή της ενεργητικής και παθητικής πρ οσωπικότητας). Αυτή η παράγραφος εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη της ερμηνείας του σημείου α) όσον αφορά πράξη που διαπράττεται εν μέρει στην επικράτειά του· ή

γ) όταν το αδίκημα διαπράττεται για λογαριασμό νομικού προσώπου εγκατεστημένου στην επικράτειά του.

Η παράγραφος 2 ρυθμίζει το ζήτημα της δικαιοδοσίας για τα αδικήματα που διαπράττονται μ έσω συστήματος πληροφορικής. Καθορίζονται ορισμένα ελάχιστα κριτήρια για να αποφευχθ εί το ενδεχόμενο να επωφελούνται οι δράστες ρατσιστικών αδικημάτων από τα διάφορα κριτ ήρια διεθνούς δικαιοδοσίας που ισχύουν στα κράτη μέλη προκειμένου να διαφύγουν της ποιν ικής δίωξης. Προβλέπεται συνεπώς ότι κατά τη θεμελίωση της δικαιοδοσίας του για τα αδική ματα που θεμελιώνονται στην αρχή της εδαφικότητας που αναφέρεται στην παράγραφο 1, ση μείο α), κάθε κράτος μέλος φροντίζει ώστε αυτή να καλύπτει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες :

α) ο δράστης διαπράττει το αδίκημα ευρισκόμενος στην επικράτειά του, ανεξάρτητα απ ό το αν το αδίκημα συμπεριλαμβάνει ρατσιστικό υλικό που διοχετεύεται σε σύστημ α πληροφορικής στην επικράτειά του. Αυτή είναι για παράδειγμα η περίπτωση προσ

15 COM (2001)536 τελικό.

ώπου το οποίο ευρισκόμενο σε κάποιο κράτος μέλος διοχετεύει ρατσιστικό υλικό σε ιστοσελίδα ευρισκόμενη στην επικράτεια τρίτης χώρας.

β) το αδίκημα συνεπάγεται τη χρήση ρατσιστικού υλικού που διοχετεύεται σε σύστημα πληροφορικής που ευρίσκεται στην επικράτειά του, ανεξάρτητα από το αν ο δράστη ς του αδικήματος διαπράττει το αδίκημα όντας παρών στην επικράτειά του. Αυτό συ μβαίνει για παράδειγμα στην περίπτωση προσώπου που διοχετεύει, από την επικράτ εια τρίτης χώρας, ρατσιστικό ή ξενόφοβο υλικό σε ιστοσελίδα που ευρίσκεται στην επικράτεια κράτους μέλους.

Δεδομένου ότι οι νομικές παραδόσεις των κρατών μελών δεν αναγνωρίζουν όλες την ετερόδι κη δικαιοδοσία για όλα τα είδη ποινικών αδικημάτων, η παράγραφος 3 επιτρέπει στα κράτη μ έλη να μην εφαρμόζουν τους κανόνες δικαιοδοσίας που αναφέρονται στην παράγραφο 1 όσο ν αφορά τις καταστάσεις που καλύπτονται από την παράγραφο 1, παράγραφοι β) και γ).

Η παράγραφος 4 ορίζει ότι τα κράτη μέλη ενημερώνουν τη γενική γραμματεία του Συμβουλί ου και την Επιτροπή για την απόφασή τους να εφαρμόσουν την παράγραφο 2.

Άρθρο 13 (Έκδοση και δίωξη)

Αυτό το άρθρο θα παύσει να εφαρμόζεται μόλις θεσπιστεί η πρόταση της Επιτροπής για το ε υρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης που θα αντικαταστήσει την έκδοση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πρόταση σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης προβλέπει κυρίως ότι η ιθαγένεια δεν μπορεί να αποτελεί λόγο άρνησης.

Το άρθρο 13 λαμβάνει υπόψη ότι ορισμένα κράτη μέλη δεν εκδίδουν τους υπηκόους τους κα ι αποσκοπεί να αποτρέψει το ενδεχόμενο να διαφεύγουν της δίωξης πρόσωπα που κατηγορο ύνται για ρατσιστικά και ξενόφοβα αδικήματα επειδή η έκδοσή τους απορρίπτεται λόγω του ότι είναι υπήκοοι ενός εξ αυτών των κρατών.

Ένα κράτος μέλος που δεν εκδίδει τους υπηκόους του οφείλει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέ τρα για τη θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας του όσον αφορά τα σχετικά αδικήματα και, κατά περίπτωση, για την άσκηση δίωξης, όταν αυτά διαπράττονται από τους υπηκόους τους στην επικράτεια κάποιου κράτους μέλους.

Άρθρο 14 (Πολιτικά αδικήματα)

Η κοινή δράση του 1996 ζητούσε από τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν ότι οι συμπεριφορές που απαριθμεί δεν πρέπει να θεωρούνται ως πολιτικά αδικήματα που δικαιολογούν την άρνη ση συμμόρφωσης με αίτημα δικαστικής αλληλοβοήθειας. Η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της κοινής δράσης ανέφερε ότι, στα νομικά συστήματα των κρατών μελών, αυτές οι συμπερι φορές δεν θα θεωρούνται ως πολιτικά αδικήματα για τους σκοπούς της διεθνούς συνεργασία ς. Πρέπει εντούτοις να συμπεριληφθεί αυτή η διάταξη στην απόφαση-πλαίσιο, της οποίας το πεδίο εφαρμογής είναι ευρύτερο από αυτό της κοινής δράσης. Εξάλλου, προβλέπεται επίσης ότι οι συμπεριφορές που απαριθμούνται στα άρθρα 4 και 5 δεν πρέπει να θεωρούνται ως πολι τικά αδικήματα που δικαιολογούν την άρνηση συμμόρφωσης με αιτήσεις έκδοσης.

Άρθρο 15 (Ανταλλαγή πληροφοριών)

Αυτό το άρθρο έχει σαν στόχο να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών. Η κοινή δράση του 1996 διακήρυττε ότι κάθε κράτος μέλος πρέπει να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να ορί σει σημεία επαφής επιφορτισμένα με τη συγκέντρωση και την ανταλλαγή πληροφοριών που μπορεί να είναι χρήσιμες για την έρευνα και τη δίωξη σχετικά με αδικήματα που προβλέποντ αι από την κοινή δράση. Η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της κοινής δράσης όριζε ότι θα

μπορούσαν να ληφθούν νέα μέτρα στον τομέα των σημείων επαφής. Η παράγραφος 1 ορίζει κατά συνέπεια ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διορίσουν λειτουργικά σημεία επαφής προκειμέν ου να διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών για τα αδικήματα που καλύπτονται από τη ν απόφαση-πλαίσιο. Μπορούν να χρησιμοποιούν προς το σκοπό αυτό τους υφιστάμενους μη χανισμούς συνεργασίας..

Η παράγραφος 2 ορίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να ενημερώνουν τη γενική γραμματεία του Συμβουλίου και την Επιτροπή για τα σημεία επαφής που θα ορίσουν.

Η κοινή δράση του 1996 όριζε ότι τα κράτη μέλη έπρεπε να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα με σκοπό την ανακοίνωση πληροφοριών σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να του δοθεί η δυν ατότητα να ασκήσει δίωξη στις περιπτώσεις κατά τις οποίες εμφανίζεται ότι ρατσιστικό ή ξεν όφοβο υλικό ευρίσκεται αποθηκευμένο σε κάποιο κράτος μέλος με σκοπό τη διανομή του σε άλλο. Τα λειτουργικά σημεία επαφής που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να χρησι μοποιηθούν προς το σκοπό αυτό. Αυτή η διάταξη θα εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη του άρ θρου 21 της ευρωπαϊκής σύμβασης δικαστικής αλληλοβοήθειας στον ποινικό τομέα, η οποία αναφέρει την διαβίβαση πληροφοριών στο πλαίσιο δίωξης.

Άρθρο 16 (Εφαρμογή)

Το άρθρο 16 αφορά την εφαρμογή και την παρακολούθηση της παρούσας απόφασης πλαισίο υ.

Η παράγραφος 1 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα απαραίτητα μέτρα για να συμμο ρφωθούν με την απόφαση πλαίσιο μέχρι τις 30 Ιουνίου 2004 το αργότερο.

Η παράγραφος 2 ορίζει ότι τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στη γενική γραμματεία του Συμβου λίου και στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο τις υποχρεώσεις που τους επιβάλει η απόφαση πλαίσιο.

Η Επιτροπή θα συντάξει στη συγκεκριμένη βάση έκθεση για το βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη έλαβαν τα απαραίτητα μέτρα για να συμμορφωθούν με την απόφαση-πλαίσιο, συνοδευ όμενη εφόσον χρειάζεται από νομοθετικές προτάσεις. Τέλος, το Συμβούλιο θα αξιολογήσει σ ε ποιο βαθμό τα κράτη μέλη έχουν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τ ην απόφαση-πλαίσιο. .

Άρθρο 17 (Κατάργηση της κοινής δράσης 96/443/ΔΕΥ)

Το άρθρο 17 καταργεί την κοινή δράση 96/443/ΔΕΥ της 15ης Ιουλίου 1996 για τη δράση κα τά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Άρθρο 18 (Έναρξη ισχύος)

Το άρθρο 18 ορίζει ότι η απόφαση-πλαίσιο αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα μετά τη δημοσί ευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2001/0270 (CNS)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και κυρίως τα άρθρα 29, 31 και 34, παράγραφος 2, σημείο β),

την πρόταση της Επιτροπής[16],

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [17],

Εκτιμώντας τα εξής:

(1) Ο ρατσισμός και η ξενοφοβία αποτελούν άμεσες παραβιάσεις των αρχών της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της τήρησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου, αρχές στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη·

(2) Το πρόγραμμα δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής όσον αφορά την άριστη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης[18], τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999[19], το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 20ης Σεπτεμβρίου 2000[20] και η ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την εξαμηνιαία ενημέρωση του πίνακα αποτελεσμάτων [21] για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά τη δημιουργία ενός χώρου "ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης" στην Ευρωπαϊκή Ένωση (δεύτερο εξάμηνο 2000) καλούν στην ανάληψη δράσης στο συγκεκριμένο τομέα·

(3) Η κοινή δράση 96/443/ΔΕΥ της 15ης Ιουλίου 1996 σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στη βάση του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση[22] , πρέπει να συνοδευτεί από νέα νομοθετική πράξη που να ανταποκρίνεται στην ανάγκη περαιτέρω προσέγγισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών και υπέρβασης των εμποδίων που τίθενται στην αποτελεσματική δικαστική συνεργασία τα οποία οφείλονται κυρ

16 ΕΕ C , , σ. .
17 ΕΕ C , , σ. .
18 ΕΕ C19, 23.1.1999, σ. 1.
19 http://ue.eu.int/en/Info/eurocouncil/index.htm
20 ΕΕ C 146, 17.5.2001, σ. 110.
21 COM (2000)782 τελικό
22 L 185, 24.7.1996, σ. 5.

ίως στη διαφορά των νομοθετικών προσεγγίσεων στα κράτη μέλη·

(4) Σύμφωνα με την αξιολόγηση της κοινής δράσης του 1996 και τις εργασίες που πραγμ ατοποιήθηκαν σε άλλα διεθνή όργανα, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης, υπάρχουν ο ρισμένες δυσκολίες όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία, εξ ου η ανάγκη νέας βελτί ωσης των ποινικών νομοθεσιών των κρατών μελών για να εξασφαλιστεί η εφαρμογή σαφούς και πλήρους νομοθεσίας προκειμένου να καταπολεμηθούν αποτελεσματικά ο ρατσισμός και η ξενοφοβία·

(5) Είναι απαραίτητο να καθοριστεί κοινή ποινική προσέγγιση στην Ευρωπαϊκή Ένωση τ ου φαινομένου του ρατσισμού και της ξενοφοβίας για να εξασφαλιστεί ότι η ίδια συμ περιφορά αποτελεί αδίκημα σε όλα τα κράτη μέλη και ότι προβλέπονται αποτελεσματ ικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινές κατά φυσικών και νομικών προσώπων τα οποί α διαπράττουν τέτοια αδικήματα ή είναι υπεύθυνα για αυτά·

(6) Το ρατσιστικό ή ξενόφοβο κίνητρο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως επιβαρυντική περ ίσταση κατά την επιβολή κυρώσεων για τα αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου, γ εγονός που θα αποτελέσει άμεση απάντηση στους δράστες αυτών των αδικημάτων κα ι θα έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα·

(7) Ένα αδίκημα ρατσισμού και ξενοφοβίας που διαπράττεται κατά την άσκηση επαγγελμ ατικής δραστηριότητας πρέπει να θεωρείται ως επιβαρυντική περίσταση επειδή συνιστ ά κατάχρηση και είναι ιδιαίτερα αξιόμεμπτο.

(8) Πρέπει να εξασφαλιστεί ότι η ποινική έρευνα και δίωξη όσον αφορά τα αδικήματα ρα τσισμού και ξενοφοβίας δεν εξαρτάται από αναφορές ή καταγγελίες των θυμάτων, τα οποία είναι συχνά ιδιαίτερα ευάλωτα και διστάζουν να κινήσουν δικαστικές διαδικασί ες.

(9) Πρέπει να ενθαρρυνθεί η δικαστική συνεργασία στον ποινικό τομέα για να καταπολεμ ηθούν αποτελεσματικότερα τα ρατσιστικά και ξενόφοβα αδικήματα θεσπίζοντας σαφε ίς κανόνες στον τομέα της διεθνούς δικαιοδοσίας και της έκδοσης.

(10) Πρέπει να ορισθούν λειτουργικά σημεία επαφής για την ανταλλαγή πληροφοριών ή ν α γίνει η κατάλληλη χρήση του υφιστάμενου μηχανισμού συνεργασίας.

(11) Όλα τα κράτη μέλη έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28ης Ιανουαρίου 1981 για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επε ξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα. Η επεξεργασία πληροφοριών προσω πικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας απόφασης πλαισίου θα π ροστατεύεται σύμφωνα με τις αρχές της εν λόγω Σύμβασης.

(12) Δεδομένου ότι ο στόχος που συνίσταται στο να κατοχυρωθεί ότι ο ρατσισμός και η ξε νοφοβία θα τιμωρούνται σε όλα τα κράτη μέλη με αποτελεσματικές, ανάλογες και απ οτρεπτικές κυρώσεις και ο στόχος βελτίωσης και ενθάρρυνσης της δικαστικής συνεργ ασίας καταργώντας τα δυνάμει εμπόδια δεν μπορούν να επιτευχθούν σε ικανοποιητικ ό μέτρο από τα κράτη μέλη δρώντας ατομικά, επειδή οι κανόνες πρέπει να είναι κοινο ί και συμβατοί, και μπορούν ως εκ τούτου να υλοποιηθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, αυτή μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας π ου αναφέρεται στο άρθρο 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και προβλέπεται στο άρθρο 5 της συνθήκης ΕΚ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας που προβλ έπεται στο τελευταίο άρθρο, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν υπερβαίνει αυτό που εί

ναι απαραίτητο για την επίτευξη αυτών των στόχων.

(13) Η παρούσα απόφαση πλαίσιο δεν θίγει τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

(14) Πρέπει να καταργηθεί η κοινή δράση 96/443/ΔΕΥ επειδή λόγω της θέσπισης της συν θήκης του Άμστερνταμ, της οδηγίας του Συμβουλίου 2000/43/ΕΚ της 29ης Ιουνίου 2000 για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως της φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής[23] και της παρούσας απόφασης πλαισίου έχει π εριπέσει σε αχρηστία.

(15) Η παρούσα απόφαση πλαίσιο τηρεί τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγν ωρίζονται ειδικότερα από την ευρωπαϊκή σύμβαση προστασίας των ανθρωπίνων δικαι ωμάτων, κυρίως τα άρθρα 10 και 11, και από το Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως τα κεφάλαια II και VI .

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

Άρθρο 1 - Αντικείμενο

Η παρούσα απόφαση πλαίσιο θεσπίζει διατάξεις με σκοπό την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ τ ων δικαστικών και άλλων αρχών των κρατών μελών σχετικά με αδικήματα ρατσισμού και ξε νοφοβίας.

Άρθρο 2 - Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα απόφαση πλαίσιο εφαρμόζεται στα αδικήματα ρατσισμού και ξενοφοβίας που δια πράττονται :

(α) στην επικράτεια των κρατών μελών, ή

(β) από υπήκοο κράτους μέλους όταν η πράξη βλάπτει άτομα ή ομάδες του εν λόγω κρά τους μέλους, ή

(γ) για λογαριασμό νομικού προσώπου εγκατεστημένου σε κράτος μέλος.

Άρθρο 3- Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης-πλαισίου, νοείται ως :

(α) *"ρατσισμός και ξενοφοβία"* η πίστη στη φυλή, το χρώμα, την καταγωγή, τη θρησκεί α ή τις πεποιθήσεις, την εθνική ή την εθνοτική καταγωγή ως καθοριστικού παράγοντ α αποστροφής έναντι ατόμων ή ομάδων·

(β) "ρατσιστική ή ξενόφοβη ομάδα" η εγκαθιδρυμένη επί ένα χρονικό διάστημα και δια ρθρωμένη οργάνωση περισσοτέρων των δύο προσώπων που δρουν από κοινού προκ ειμένου να διαπράξουν τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφοι α έως ε.

[23] ΕΕ L 180, 19.7.2000, σ. 22.

(γ) *"νομικό πρόσωπο"* κάθε οντότητα που έχει αυτό το καθεστώς δυνάμει του ισχύοντο ς δικαίου, εξαιρουμένων των κρατών ή άλλων δημόσιων οργανισμών κατά την άσκη ση δημόσιας εξουσίας και των δημόσιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 4 - Αδικήματα ρατσισμού και ξενοφοβίας

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι ακόλουθες εκ προθέσεως συμπεριφορές τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα:

(α) η δημόσια υποκίνηση βίας ή μίσους για ρατσιστικούς ή ξενόφοβους σκοπούς ή κάθε άλλη ρατσιστική ή ξενόφοβη συμπεριφορά που μπορεί να προκαλέσει ουσιαστική β λάβη σε άτομα ή ομάδες·

(β) δημόσιες προσβολές ή απειλές έναντι ατόμων ή ομάδων για ρατσιστικούς ή ξενόφο βους σκοπούς·

(γ) η δημόσια υπεράσπιση για ρατσιστικούς ή ξενόφοβους σκοπούς εγκλημάτων γενοκτ ονίας, εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και εγκλημάτων πολέμου όπως ορίζοντα ι στα άρθρα 6,7 και 8 του Οργανισμού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου·

(δ) η δημόσια άρνηση ή υποβάθμιση της σημασίας των εγκλημάτων που ορίζονται στο άρθρο 6 του Οργανισμού του Διεθνούς Στρατοδικείου που προσαρτάται στη συμφω νία του Λονδίνου της 8ης Απριλίου 1945· κατά τρόπο ικανό να βλάψει τη δημόσια ε ιρήνη·

(ε) η δημόσια διάδοση ή διανομή γραπτού υλικού, εικόνων και άλλων μέσων που εκφρ άζουν ρατσισμό ή ξενοφοβία·

(στ) η διεύθυνση, υποστήριξη ή συμμετοχή στις δραστηριότητες ρατσιστικής ή ξενόφοβη ς ομάδας, με σκοπό τη συμβολή στις εγκληματικές δραστηριότητες της οργάνωσης.

Άρθρο 5 - Υποκίνηση, συνδρομή, συνεργία και απόπειρα

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η υποκίνηση, η συνδρομή, η συνεργία και η απόπειρα διάπ ραξης αδικήματος που αναφέρεται στο άρθρο 4 τιμωρούνται.

Άρθρο 6 – Ποινές και κυρώσεις

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 τιμωρούνται με αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις.

2. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι τα αδικήμ ατα που αναφέρονται στα άρθρα 4, παράγραφοι β) έως ε), τιμωρούνται, τουλάχιστον στις σοβαρές περιπτώσεις, με ποινές στερητικές της ελευθερίας που μπορούν να οδη γήσουν σε έκδοση ή παράδοση του ατόμου. .

3. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι τα αδικήμ ατα που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφοι α) και στ), τιμωρούνται με ποινές σ τερητικές της ελευθερίας με ανώτατη διάρκεια άνω των 2 ετών.

4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι μπορούν να επιβληθούν ή να προβλεφθούν για τα

αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 παρεπόμενες ή εναλλακτικές κυρώσ εις όπως η εργασία προς το κοινό συμφέρον ή η συμμετοχή σε μαθήματα κατάρτιση ς, ή η στέρηση ορισμένων αστικών ή πολιτικών δικαιωμάτων ή η δημοσίευση του σ υνόλου ή μέρους καταδικαστικής απόφασης.

5. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι μπορούν να επιβληθούν πρόστιμα ή να γίνει δεκτή η καταβολή ποσών για φιλανθρωπικούς σκοπούς για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5.

6. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την κατάσχεση και τη δήμευση των αντικειμένων ή τ ων μέσων που χρησιμοποιούνται για τη διάπραξη των αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5, καθώς και του προϊόντος αυτών των αδικημάτων.

Άρθρο 7 - Επιβαρυντικές περιστάσεις για τα ρατσιστικά αδικήματα

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η ποινή μπορεί να αυξηθεί στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο δράστης αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 δρα κατά την άσκηση επαγγελμα τικής δραστηριότητας και το θύμα εξαρτάται από αυτήν την δραστηριότητα.

Άρθρο 8 - Ρατσιστικό και ξενόφοβο κίνητρο

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι το ρατσιστικό και ξενόφοβο κίνητρο μπορεί να θεωρηθεί ω ς επιβαρυντική περίσταση κατά τον καθορισμό της ποινής για άλλα αδικήματα πέραν εκείνω ν που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5.

Άρθρο 9 - Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να θεωρούνται υπεύ θυνα για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 που διαπράττονται για λ ογαριασμό τους από οποιοδήποτε άτομο δρα είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου το υ νομικού προσώπου, το οποίο κατέχει διευθυντική θέση στο εσωτερικό του νομικο ύ προσώπου, με βάση τα ακόλουθα:

   (α) εξουσία αντιπροσώπευσης του νομικού προσώπου·

   (β) εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις εξ ονόματος του νομικού προσώπου·

   (γ) εξουσία να ασκεί έλεγχο εντός του νομικού προσώπου.

2. Ανεξάρτητα από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέ λη εξασφαλίζουν ότι το νομικό πρόσωπο θεωρείται υπεύθυνο όταν η έλλειψη απουσ ίας ή ελέγχου εκ μέρους του προβλεπομένου στην παράγραφο 1 ατόμου κατέστησε εφικτή τη διάπραξη αδικήματος που αναφέρεται στα άρθρα 4 και 5 για λογαριασμό τ ου συγκεκριμένου νομικού προσώπου από άτομο που τελεί υπό την εξουσία του.

3. Η ευθύνη του νομικού προσώπου δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 δεν αποκλείει τ ην άσκηση ποινικής δίωξης κατά φυσικών προσώπων που διαπράττουν αδίκημα ή υι οθετούν συμπεριφορά όπως αναφέρεται στα άρθρα 4 και 5.

Άρθρο 10 - Κυρώσεις κατά νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι το νομικό πρόσωπο που θεωρείται υπεύθυνο δυνά μει του άρθρου 9, παράγραφος 1, υπόκειται σε αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτ ρεπτικές κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων των χρηματικών ποινών ή προστίμων και ενδεχομένως άλλων κυρώσεων όπως:

   α) μέτρα αποκλεισμού από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις·

   β) μέτρα προσωρινής ή μόνιμης απαγόρευσης άσκησης εμπορικής δραστηριότητ ας·

   γ) επιβολή δικαστικής εποπτείας·

   δ) δικαστική εντολή διάλυσης·

   ε) προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο των εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν γι α την διάπραξη του αδικήματος.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι νομικό πρόσωπο που θεωρείται υπεύθυνο δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 2, υπόκειται σε αποτελεσματικές ανάλογες και αποτρεπτ ικές κυρώσεις ή μέτρα.

Άρθρο 11 - Δίωξη

Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι οι έρευνες για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 ή η δίωξη αυτών των αδικημάτων δεν εξαρτώνται από την αναφορά ή την καταγγελία του θύματος του αδικήματος, τουλάχιστον στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα αδικήματα πο υ αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφοι α), ε) και στ) έχουν διαπραχθεί στην επικράτειά το υ.

Άρθρο 12 - Διεθνής δικαιοδοσία

1. Κάθε κράτος μέλος θεμελιώνει τη διεθνή δικαιοδοσία του σε σχέση με τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 όταν το αδίκημα έχει διαπραχθεί:

   (α) εν όλω ή εν μέρει στην επικράτειά του· ή

   (β) από έναν εκ των υπηκόων του και η πράξη βλάπτει άτομα ή ομάδες αυτού του κράτους· ή

   (γ) για λογαριασμό νομικού προσώπου εγκατεστημένου στην επικράτεια αυτού το υ κράτους μέλους.

2. Κατά τη θεμελίωση της δικαιοδοσίας του σύμφωνα με την παράγραφο 1 α), κάθε κρ άτος μέλος εξασφαλίζει ότι η δικαιοδοσία αυτή επεκτείνεται στις περιπτώσεις κατά τ ις οποίες το αδίκημα διαπράττεται μέσω συστήματος πληροφορικής και κατά τις οπο ίες:

   α) ο δράστης διαπράττει το αδίκημα όντας παρών στην επικράτειά του, ανεξάρτη τα από το κατά πόσον το αδίκημα συμπεριλαμβάνει ρατσιστικό υλικό διοχετευ όμενο σε σύστημα πληροφορικής στην επικράτειά του·

β) το αδίκημα συμπεριλαμβάνει ρατσιστικό υλικό διοχετευόμενο σε σύστημα πλ ηροφορικής ευρισκόμενο στην επικράτειά του, ανεξάρτητα από το αν ο δράστ ης διαπράττει το αδίκημα όντας παρών στην επικράτειά του.

3. Το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να μην εφαρμόσει ή να εφαρμόσει μόνο σε ειδικές περιπτώσεις ή συνθήκες τον κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας που εκτίθεται στ ην παράγραφο 1, σημεία β) και γ).

4. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και την Επιτρο πή για την απόφασή τους να εφαρμόσουν την παράγραφο 3, προσδιορίζοντας εφόσο ν χρειάζεται τις ειδικές περιπτώσεις ή συνθήκες στις οποίες εφαρμόζεται η απόφασ η.

Άρθρο 13 - Έκδοση και δίωξη

1. Το κράτος μέλος το οποίο, δυνάμει της νομοθεσίας του, δεν εκδίδει τους υπηκόους του θεμελιώνει τη δικαιοδοσία του σε σχέση με τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 εφόσον αυτά διαπράττονται από υπηκόους του στην επικράτεια άλλο υ κράτους μέλους.

2. Κάθε κράτος μέλος, του οποίου υπήκοος εικάζεται ότι έχει διαπράξει σε άλλο κράτο ς μέλος αδίκημα που προβλέπεται στα άρθρα 4 και 5, και το οποίο δεν εκδίδει αυτό το άτομο προς αυτό το άλλο κράτος μέλος με μόνο λόγο την ιθαγένειά του, υποβάλ λει την υπόθεση στις αρμόδιες αρχές του προκειμένου να ασκήσουν, εφόσον χρειάζ εται, δίωξη.

Προς το σκοπό αυτό, το κράτος μέλος στο οποίο έχει διαπραχθεί το αδίκημα διαβιβ άζει στις αρμόδιες αρχές του άλλου κράτους μέλους κάθε φάκελο, πληροφορία και αντικείμενο σχετικά με το αδίκημα σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται σ το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ευρωπαϊκής σύμβασης για την έκδοση της 13ης Δεκ εμβρίου 1957. Το αιτούν κράτος μέλος ενημερώνεται για την έναρξη και το αποτέλε σμα της δίωξης.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ο όρος "υπήκοος" κράτους μέλους ερμηνε ύεται σύμφωνα με οποιαδήποτε δήλωση έχει γίνει από αυτό το κράτος δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, σημεία β) και γ) της ευρωπαϊκής σύμβασης για την έκδοσ η.

Άρθρο 14 - Πολιτικά αδικήματα

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 δεν θεω ρούνται ως πολιτικά αδικήματα που δικαιολογούν άρνηση συμμόρφωσης με αιτήματα αμοιβ αίας δικαστικής βοήθειας ή έκδοσης.

Άρθρο 15 - Ανταλλαγή πληροφοριών

1. Τα κράτη μέλη διορίζουν λειτουργικά σημεία επαφής ή μπορούν να χρησιμοποιούν τις υφιστάμενες λειτουργικές διαρθρώσεις για την ανταλλαγή πληροφοριών και για άλλες επαφές μεταξύ κρατών μελών για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας απόφασης πλαισίου.

2. Κάθε κράτος μέλος ενημερώνει τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και την Επιτ ροπή για τα λειτουργικά σημεία επαφής ή την λειτουργική διάρθρωσή του για την ε φαρμογή της παραγράφου 1. Η Γενική Γραμματεία ανακοινώνει αυτές τις πληροφορ ίες στα άλλα κράτη μέλη.

3. Όταν κάποιο κράτος μέλος διαθέτει πληροφορίες σχετικά με την αποθήκευση στην ε πικράτειά του υλικού με ρατσιστικό ή ξενόφοβο περιεχόμενο με σκοπό τη διανομή ή διάδοση σε άλλο κράτος μέλος, διαβιβάζει τις πληροφορίες στο άλλο κράτος μέλο ς προκειμένου να του δώσει τη δυνατότητα να κινήσει, σύμφωνα με το δίκαιό του, δ ίωξη ή διαδικασία κατάσχεσης. Τα λειτουργικά σημεία επαφής που αναφέρονται στη ν παράγραφο 1 μπορούν να χρησιμοποιούνται προς το σκοπό αυτό.

Άρθρο 16 – Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα απαραίτητα μέτρα για να συμμορφωθούν με τις διατάξ εις της παρούσας απόφασης πλαισίου μέχρι τις 30 Ιουνίου 2004.

2. Ανακοινώνουν στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή το κείμε νο των διατάξεων που θεσπίζουν και πληροφορίες για οποιοδήποτε άλλο μέτρο λαμ βάνουν για να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση πλαίσιο.

3. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή υποβάλλει, μέχρι τις 30 Ιουνίου 2005, έκθεση στο Ευρ ωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης π λαισίου, συνοδευόμενη εφόσον χρειάζεται από νομοθετικές προτάσεις.

4. Το Συμβούλιο αξιολογεί το βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη συμμορφώθηκαν με τ ην παρούσα απόφαση πλαίσιο.

Άρθρο 17 - Κατάργηση της κοινής δράσης 96/443/ΔΕΥ

Η κοινή δράση 96/443/ΔΕΥ καταργείται.

Άρθρο 18 - Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Έγινε στις Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος